

succulenta

Jrg. 2015 - 1

afdeling eindhoven

Jan 2015

afdelingsnieuws

Bestuur Succulenta Afdeling Eindhoven

Voorzitter: Henk Damsma, Kanunnikensven 38, 5646 JE Eindhoven

 : 040 – 2113595

E-mail: henk.damsma@freeler.nl

Vice-Vz: Roelof Salters, Bar v Wijnbergplantsoen 5, 5581GR Waalre

 : 040 – 2230101

E-mail: salters@xs4all.nl

Secretaris: Monique van Vroenhoven, Lijntjemeet 4, 5683 LV Best

 : 0499 – 396562

E-mail: mvanvroenhoven@hotmail.com

Penningm: Leo Negggers, Molvense Erven 101, 5672 HK Nuenen

 : 040 - 2831199

E-mail: l.negggers@onsnet.nu

jaarcontributie afdeling **€ 17,-** te voldoen via
gironummer van de afdeling **285318** en
t.n.v. **Penningmeester Succulenta afd. Eindhoven.**

Bibliothecaris: Gerrit Roest, Lindestraat 17, 5541 EK Reusel

 : 0497 - 642884

E-mail: g.roest@wanadoo.nl

Succulenta, afdeling Eindhoven komt elke 2^e maandag van de maand
om 20.00 uur bijeen in **Wijkgebouw De Hoeksteen** ,
Gerretsonlaan 1A, 5624 JL Eindhoven. **Telefoon:** 040-2372448.

Redactie Afdelingsnieuws:

Anita van de Wijdeven

E-mail: anita.succulenta@live.nl

Ties van Kemenade

E-mail: ties.vankemenade@onsmail.nl

Agenda 2015

12 januari	Interactieve determinatie	Williejan Rooijackers
9 februari	Jaarvergadering	Leden
9 maart	Trip naar Cuba	Chiel Kemper
13 april	Interactieve avond (vragen over ...,substraten, bestrijdingsmiddelen,bemesting, naamgeving, etc.)	Ludwig Bercht
11 mei	Ruilavond, beoordeling zaaiwedstrijd Bijdrage van één van onze leden	Iedereen
8 juni	moet nog ingevuld worden	
13 juli	vakantie =====	
10 aug	vakantie =====	
14 sept.	Gezamenlijke bijeenkomst in Eindhoven samen met de afdeling Tilburg en de afdeling Gorinchem/'s Hertogenbosch	

EVENEMENTEN:

- Op **16 mei 2015** hebben we onze afdelingsexcursie
- Op **1e Pinksterdag 24 mei 2015** organiseert de afdeling Maas En Peel haar 3e Exotische Plantenmarkt in Venlo in de grote zaal van Limian Z aan de Kaldenkerkerweg 182B in Venlo. Entrée €1,=

Zaaiwedstrijd 2015

Kees van den Wittenboer gaat voor de komende zaaiwedstrijd zaden 1 t/m 6 bestellen.

1) *Astrophytum capricorne niveum*

2) *Mediolobivia pygmaea* v. *iscayachensis*.

Note van de redactie: Volgens de wiki zijn de *mediolobivia* en *weingartia* groepen een tijdlang beschouwd als nieuwe geslachten. Die zienswijze is eind vorige eeuw verlaten en ze zijn weer een deel van het *Rebutia* geslacht.

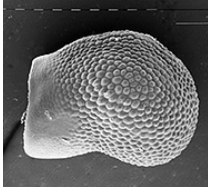
3) *Mediolobivia steinmannii* v. *christinae*

4) *Turbinicarpus valdeziana* v. *albiflora*

5) *Thelocactus bicolor*

6) *Echinocactus grusonii*

7) Henk heeft een *Echinocereus ferreirianus* ssp. *lindsayi*, die hij van ons overleden lid Jan Van Rijt heeft gekregen. Hij wil zaad van deze plant graag ter beschikking stellen van leden.

0,8 mm breed

Determineerplant 1^e kwartaal 2015

Ik heb deze plant gezaaid in 1996 en hij bloeit ieder jaar in de zomer. Hij groeit in Texas en een groot gebied in het oosten van Mexico. De plant is ongeveer 15cm hoog.

Wil van Vroenhoven.

Oplossingen sturen naar:
mvanvroenhoven@hotmail.com

Kweken op Lava

Jan van Dijk

Ik werk graag met lava en ik vind groei en bloei nogal eens beter dan op andere potgrondmengsels. Ik heb dan ook een aantal keer wat plantjes van grond naar lava overgezet. Wortels helemaal weg, alleen penwortel laten zitten, goed schoonmaken, een tijdje laten drogen en dan op droge of heel matig vochtige lava zetten. Het lukt meestal redelijk, Een enkel plantje slaat niet aan. Ik heb ook wel eens een proefje gedaan. Enkele exemplaren van dezelfde plantjes – even groot en even oud - op pure lava overgezet en enkele verpot naar het gebruikelijke mengsel van wat potgrond plus klei, scherp zand, steentjes, bims. Alleen de lava-plantjes krijgen één keer per jaar een beetje mest (Nitroflora+Kalksalpeter van Jan van der Rijt) En met als resultaat dat zowel de groei als de bloei beter is. Hierbij enkele plantjes van die proef.

Mammillaria Viperina : Groei op beide goed, bloei zie het verschil.

Turbinicarpus Polaskii : Groei en bloei veel beter

Verspreiding van cactussen vanuit de “Nieuwe wereld” begon in de 16^e eeuw

Honderden cactussoorten zijn tegenwoordig aanwezig in de collecties van botanische tuinen en sommige zijn wereldwijd populair geworden als sierplanten. De pitaja, de vrucht van de *hylocereus undatus* is een belangrijk gewas in ZO-Azië na de introductie in de Filippijnen door de Spanjaarden in de 16^e eeuw.

Fig. 7 *Hylocereus Undatus*

Fig. 8 *Op. Ficus-Indica*

Proeven met de productie van *hylocereus undatus* en verschillende zuilcactussen voor vruchtopbrengst worden gedaan in Israël en de Verenigde Staten, maar zonder enige twijfel zijn platyopuntia's, door ons schijfcactussen genoemd, de meest geliefde exportplanten van de nieuwe wereld, hun verspreiding werd geïnitieerd door de verovering van Zuid-Amerika door de Spanjaarden. De vroegst bekende rapportage over schijfcacussen kwam van een spaanse officier genaamd Oviedo y Valdés (1526), die schreef over 2 prickly pear cactussen (de vrucht is een peer met doorns) op het eiland Hispaniola, wat nu Haiti heet. In later werk beschreef hij de planten gedetailleerd, één ervan verscheen voor het eerst in 1558 in geïllustreerde commentaren van Pier Andrea Mattioli op “De materia medica”, een oudheidkundig standaardwerk van Dioscorides over geneeskrachtige planten, zie **9B**. In 1568 verscheen tekening **9C** in

Mattiola's commentaren. Het belang van deze planten werd dus gezien in medische toepassingen.

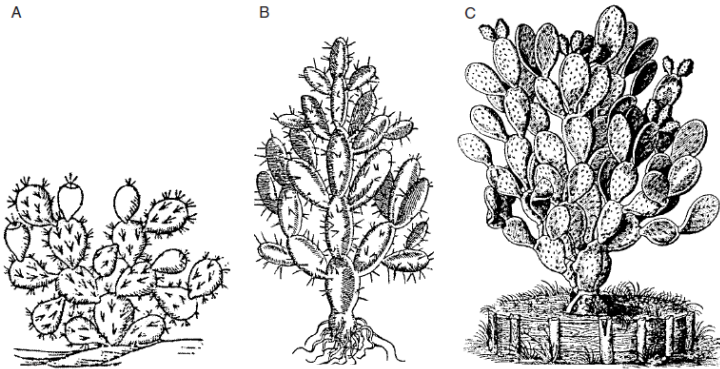

Fig.9 16^e Eeuwse tekeningen

Het wonder van de planten uit de nieuwe wereld (zo mooi en zo verschillend van onze planten, schreef Columbus in zijn eerste pagina's over Amerika) veranderde in verbijstering over de vreemdheid. De flora van de oude wereld kende geen planten die qua vorm leken op schijfcactussen, Oviedo y Valdés kon geen uitspraak doen of het bomen of monstrueuze boomvormen waren, en hij schreef dat grote schilders zoals Leonardo da Vinci of Andrea Mantegna erbij moesten worden gehaald om goede afbeeldingen te maken. Zijn afwijzing werd gedeeld door andere Europese reizigers, die in de daaropvolgende 50 jaar over de plant spraken, verbaasd over de wonderlijke eigenschappen: bladeren die op elkaar groeiden op een zodanige manier dat het onmogelijk was om iets wilder of lelijker te vinden in de plantenwereld, en vruchten waar de urine rood van werd, zodat mensen bang werden en er met deze eigenschap geintjes werden uitgehaald met nieuwkomers. De vruchten die tuna's werden genoemd (van het spaanse werkwoord tunar=zwerven), werden goed verkocht op markten, ook aan de spaanse veroveraars. Men vond ze smaken als vijgen!

De meest bekende platyopuntia werd in Europa "Opuntia ficus-indica" gedoopt, deze naam geeft de veronderstelde vormgelijkenis en de geografische herkomst weer: West-Indië. De vruchten van andere opuntia's die werden genoemd door Oviedo y Valdés werden

fijngestampt, gedroogd en gebruikt als kleurstoffen, terwijl hun cladodes (schijven: een platgeslagen orgaan wat uit de stam groeit, of een bladachtige tak) gebruikt werden in compressen tegen gebroken botten, vanwege hun veronderstelde ontstekingsremmende eigenschappen van de slijmstoffen die er in zitten.

Toen de Spaanse veroveraars in Mexico waren aangeland, werd de nieuwsgierigheid van Oviedo y Valdéz opnieuw opgewekt en aangewakkerd door de symbolische rol die opuntia's speelden in de Aztec cultuur. Echter de interesse in Europa voor een commerciële exploitatie van platyopuntia's werd gefocust op het sierplant aspect, hoewel Europeanen de vruchten graag aten wilde men de planten niet gebruiken voor grootschalige fruitproductie, of voor het eten van de jonge schijven als groente.

Ondanks het ontbreken van officiële documenten denkt men dat de *Opuntia ficus-indica* als eerste "New World" plant in Europa werd geïntroduceerd (hoewel sommige onderzoekers denken dat het de melocactus is geweest), men denkt aan Andalucië, Sevilla waarschijnlijk, omdat daar de "Casa de Contratación" gevestigd was. Dat was een organisatie van de Spaanse overheid die in 1503 per decreet werd opgericht om de handel en navigatie met de nieuwe wereld te regelen en te bevorderen. De officiële benaming was *Casa y audiencia de Indias*.

In tegenstelling tot de Oost-Indische Compagniën en andere bedrijven, verzamelde het Casa alle koloniale belastingen, keurde alle ontdekkingsreizen en handelsreizen, bewaarde geheime informatie over handelsroutes en nieuwe ontdekkingen, gaf vergunningen aan kapiteins en administreerde het handelsrecht. In theorie kon geen enkele Spanjaard ergens naar toe zeilen zonder de toestemming van het Casa.

Een 20% belasting (het Quinto Real) was opgelegd door het Casa op alle goederen die Spanje binnenkwamen,

Uiteindelijk werd *Opuntia ficus-indica* een belangrijk vehikel voor de productie van de cochenille luis, een schildluis die parasiteert op de cladodes. De Spanjaarden waren zeer onder de indruk van de prachtige heldere kleuren die met de pigmenten uit de luis konden worden gemaakt: gewaden voor kardinalen, kleding voor engelse soldaten etc.

De scharlaken kleurstof die van cochenille luizen werd gemaakt was stukken beter van kwaliteit dan de kleurstof die destijds met de kermes luis werd gemaakt. In het laatste deel van de 16^e eeuw importeerde Spanje ongeveer 80.000 kg cochenille luizen en de kleurstoffen werden voor hoge prijzen verkocht. De handel in cochenille luizen stond op de tweede plaats na kostbare metalen.

In de tweede helft van de 16^e eeuw kwam de verspreiding van schijfctussen in een stroomversnelling; alle botanische tuinen in Europa wilden ze hebben. Meer kennis over de planten kwam beschikbaar uit Amerika: Francisco Hernández beschreef verschillende variëteiten van 1571 tot 1576 en Sahagún in 1570. Cervantes de Salazar beschreef in 1554 dat cladodes gemakkelijk te stekken waren en G. Gómez de Cervantes gaf belangrijke aanwijzingen voor de cultuur.

Van de Europese landen was Italië bijzonder geïnteresseerd in de nieuwe plant; het was renaissance, kunst en wetenschappen bloeiden en de planten uit de nieuwe wereld konden zich in een grote belangstelling verheugen. Niettemin was er ook veel wantrouwen: Galeotto Cei beschouwde de plant als kwaadaardig. De al eerder genoemde arts uit Sienna: Pier Andrea Mattioli had een andere houding. Hij beschouwde de plant als één van de wonderen van de natuur. Het wonderlijke uiterlijk van de plant wekte uiteindelijk de belangstelling van de aristocratie op. In 1583 rapporteerde Dodonaeus dat planten werden geïmporteerd door Duitsland en Nederland en in 1596 door Engeland. Verdere bewijzen van populariteit werden gevonden in botanische tekeningen en gravures van de plant en door gebruik op schilderijen. Op een schilderij van Pieter Breugel de Oudere: Land van overvloed, 1567 staat een

Opuntia fi, rechts in het midden.

Ook is een watercolour gemaakt door Ulisse Aldrovandi, eind 16^e eeuw.

Volgens Agostino del Riccio was er sprake van een hoge waardering en dienden de planten in alle Koninklijke tuinen te staan.

Vrij vertaald uit Cacti-Biology and Uses, P.S. Nobel 2002
Wordt vervolgd, TvK